

MAGYARÁG

1940. Febr. 16

IX. No. 45

2 lei

Tulajdonos és felelős kiadó:
ÖZV. PÁSZTOR EDÉNE

Alapította: **PÁSZTOR EDE**

Felelős szerkesztő:
TÖRÖK TIBOR

Bejegyezve: Tribunalul Bihor Ordonanța No. 15—1933. — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Oradea—Nagyvárad, Piața Mihai Viteazul 4.

48 órája folyik a finn hadjárat legnagyobb csatája

Az orosz csapatok fokozatosan előrenyomulnak

Helsinki. (MTI). A Magyar Áirati Iroda a Helsinki-i érkező jelentések alapján a következő helyzetképet közli a finn harcterekről:

48 órája folyik a nagy csata Summa és Nuolajervi környékén. Az oroszok a Tajpale folyón sikerrel működtek és a Tajpale folyó mentén levő finn állásokig jutottak el. A szovjet haderő a frontnak ezen a szakaszán nem kevesebb, mint 250000 embert vont össze.

Az orosz haderő lassan nyomul előre. A harc még ezen a szakaszon folyik.

A szovjet repülők Délfinnországot felett végeztek repüléseket. Bombázták Lahtit és Heinolát. Több ház kigyulladt. Bombák értek még több községet.

Stockholmból 30 főnyi önkéntes tűzoltó csapat indult Finnországba azzal a céllal, hogy a bombák okozta romok eltakarításában segítsenek.

A hivatalos jelentés utal arra, hogy a legutóbbi négy nap alatt

a szovjet haderő 200 harci kocsit veszített.

A finnek az orosz nyomás elől lassan visszavonulnak. A finn

őrhadiszállás szerint erre azért van szükség, hogy

a finn csapatok alkalmas pillanatban az előnyomuló ellenséget kedvező körülmények mellett oldalra támadhassák.

A finn hivatalos jelentés utal arra, hogy Summa körül az 54-ik divíziót körülkerítették. A finn jelentés beismeri, hogy Summától keletre az oroszok több finn állást foglaltak el.

A harctér többi szakaszán azonban a finnek minden támadást visszavertek. Ugyancsak visszaverték a Ladoga tótól északra és északkeletre kifejlődött orosz támadásokat. A Koivistoi parti útegek az ellenséges csapatokat lőtték, ugyancsak sikeresen működtek a Ladoga tó mentén elhelyezett finn partvédő útegek. A finn légi haderő az orosz után pótlási vonalakat lőtték gépfegyverrel és több katonai pontot bombáztak. A legutóbbi napokban többszáz szovjet gép keringett Finnország felett. A finn jelentés utal arra, hogy az elmúlt napon a finn léghárító útegek 17 orosz gépet lőtték le. Kettő valószínűleg szintén megsemmisült.

Három angol-francia divízió áll készen Finn- országba való szállításra

Newyork. (Reuter). Amerikai jól értesült körök úgy tudják, hogy Anglia és Franciaország három divíziót állított fel. Egy lengyel, egy angol-francia és egy kanadai divi-

ziót. Ezeknek az esetleges elszállítására akkor kerül sor, ha a szovjet támadások sikerre vezetnek, vagy pedig ha Hitler megteszi a döntő lépést a skandináv államok ellen.

Megindultak Braziliából a gyapottal és kávéval rakott német hajók, hogy átförjenek a blokádon

Rio de Janeiro. (Reuter). Az Uruguai nevű 5800 tonnás német teherhajó, kávé és gyapotrakománnyal elhagyta a Bernambuco brazíliai kikötőt. Az Urugua a Bernambuco-ban tartózkodó tíz német hajó közül utolsónak hagyta el a brazíliai kikötőt.

Hephaistos cirkáló Rio de Janeiroban tartózkodik, ahol sérülését javítják.

Svéd és dán hajó süllyedt el a tengeren

London. (Reuter). Az északi skót partok mentén a Gretafield nevű angol tartályhajót torpedólövés érte. A hajó legénységének 8 tagja megmenekült, 13 ember hiányzik. A Daleró svéd gőzöst az Atlanti óceánon torpedólövés érte és elsüllyedt. A legénység 17 órán át hanyódott mentőcsónakok

ban a tengeren. A matrózok magukkal vitték a kapitány holttestét. A hajó kapitánya a torpedó robbanása alkalmával vesztette életét. A hajó Buenos Airesből gabonával megrakodva Svédország felé tartott. Az északi tengeren a Sastin Maus dán hajó süllyedt el torpedólövés következtében.

„Most kezdődik a háború második fázisa”

London. (Reuter). Sir Eduard Greeg az angol tájékoztató minisztérium vezérttkára kijelentette, hogy a háború második fázisa most kezdődik. Amennyiben Hitler általános táma-

dóssra határozna el magát — mondotta Sir Eduard Greeg — Anglia készen áll minden eshetőségre, mint ahogy eddig is készen találta minden német lépés.

Csáky István magyar külügyminiszter ismét Olaszországba utazik

Budapest. (Stefani). Az olasz félhivatalos távirati iroda budapesti munkatársa megbízható helyről nyert információk alapján közli, hogy Budapestben úgy tudják, miszerint Csáky István gróf magyar kül-

ügyminiszter a közeljövőben ismét Olaszországba utazik. Csáky István gróf a velencei találkozó után influenzában megbetegedett s most egy olasz gyógyfürdőt keres fel.

Február 29-ig hosszabbították meg az adóamnesztiát

Bucuresti. (Rádió). A pénzügyminisztérium az adófizetők tudomására hozza, hogy az adóamnesztia kedvezményét 1940 február 29-ig meghosszabbították. Az adófizetők eddig a hatánapig részesülhetnek az adókedvezmény előnyében.

Mai számunk 8 oldal, 2 lei

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Lemosták a butorokat, meggyulladt az iroda

Tűz egy nagypiaci üzletben

Tegnap a déli órákban könynyen veszélyessé válható tűz ütött ki a Lefkovits Testvérek Piata Mihai Viteazul 10 szám alatti üzletében. Lefkovits Lajos, a cég egyik tulajdonosa, délután, valamivel három óra előtt, a szokottnál korábban ment be az üzletbe és meglepetéssel látta, hogy az iroda butorzata nagy lánggal ég. Azonnal intézkedett és a tüzet rövidesen sikerült eloltani. —

Megállapították, hogy az egyik tanonc a délelőtti folyamán benzinnel mosta le a tintafoltos asztalokat. A benzin lecsepegett a földre, ahova később cigarettát dobta le, ettől a benzin tüzet fogott és hatalmas lánggal égni kezdett. Szerencsére a tűz kitörését idejekorán észrevették és sikerült megakadályozni a továbbterjedését. A kár így nem jelentékeny.

A magánalkalmazottak nagygyűlése

Szerdán este tartották meg a magánalkalmazottak monstre gyűlésüket a Csarnok helyiségben. A gyűlésen a rossz idő ellenére is óriási számban jelentek meg az érdeklődők. Marta Ioachim elnök megnyitó beszédében lelkes szavakban mutatott rá a Magánalkalmazotti Bresla szép feladataira. Kitartásra és összetartásra buzdította a jelenlevőket, hogy a mai nehéz gazdasági viszonyok között a magánal-

kalmazottak kivívassák azokat a fizetésrendezéseket, melyeket a drágaság amúgy is alaposan indokol. Utána Márkus Lajos alelnök a Bresla fejlődést ismertette s megállapította, hogy az alkalmazotti kar egyre inkább megéri már a tömörülés és szervezkedés fontosságát. Reiss Jenő a kollektív szerződés pontjait olvasta fel. A különböző hozzászólások után lelkes hangulatban ért véget a nagygyűlés.

Merénylet Mexikóban

Agyonlőtték a mexikói elnökjelölt szárnysegédjét

(Mexico-City). Mexikó fővárosában egy katona revolvérrel agyonlőtte Avarosto Novarrát, Avila Comacko elnökjelölt szárnysegédjét. A mexikói elnökválasztással kapcsolatosan ez már a második gyilkosság, ennek azonban nincs

politikai háttere. A katona ugyanis részegen teljesített őrszolgálatot az elnökjelölt háza előtt, amiért a szárnysegéd kérdőre vonta. A tiszt és a részeg katona között szóváltás keletkezett, amelynek során a részeg őrszolgát agyonlőtte a szárnysegédet.

Dráma a cséhteleki tarlón

Több késszurással megölte a sógorát egy asszony, mert erőszakoskodott vele

Lucaci Ecaterina 25 éves Cséhtelek községbeli asszony több késszurással megölte sógorát, Tarlea Pavel odaváló gazdát.

A fiatalasszony és családja között nem állott fenn jó viszony. A férje, mint szegény leányt vette el és a család sohasem rejtette véka alá rosszallását.

A múlt év októberében a fiatal menyecske sógoraival és sógornőivel kiment a mezőre kukoricát hántani. Tarleának ismét gunyolódni kezdtek az

asszonnyal. Szemére vetették, hogy szegény leány volt és semmi vagyont nem hozott magával. Délután az asszony a kukoricás végébe ment dolgozni, hogy ne hallja családja szemrehányásait. Rövid idő múlva azonban odament hozzá a sógora, Tarlea Pavel és kedveskedni kezdett vele. Az asszony ellenkezett, mire Tarlea feldühödött és a földhöz vágta az asszonyt. A férfi kést vett elő, azonban az asszony gyorsabb volt, elkapta a kést és többször egymásután mell-

beszurta a sógorát. Tarlea összeesett és néhány pillanat múlva meghalt.

A hatóságok megindították a vizsgálatot. Tarlea családja 50.000 lei kártérítést követel

A vizsgálóbíró most fejezte be a vizsgálatot a cséhteleki gyilkosság ügyében és emberölés címén vád alá helyezte a késselő asszonyt.

Barátnőjének lakása előtt lett öngyilkos az életunt leány

Mi történt a Rimanóczy-utca
6. szám alatt

Megrendítő öngyilkossági kísérlet történt tegnap este a Rimanóczy utca 6 szám alatti házban. Kovács Ilona 18 éves leány, aki a Pantelor utca 31 szám alatt lakik, bement egyik barátnőjéhez a Rimanóczy utca 6 szám alá. Egy ideig elbeszélgetett barátnőjével, majd távozni akart. A fiatal leány azonban nem ment el, hanem a magával hozott zsíros szódát feloldotta és megitta.

Amikor a házbelieliek kimentek a folyosóra, eszméletlen állapotban találtak reá az öngyilkos fiatal leányra. Azonnal értesítették a mentőket, akik az életunt leányt beszállították a kórházba. A kórházban azonnal ápolás alá vették. Kihallgatni még nem lehetett és az öngyilkosság okát nem tudták megállapítani. A leány állapota súlyos.

A tengeri háboru fejleményei

Berlin. (DNB). A nyugati fronton minden változatlan. Helyenként tűzérési tűz.

A British nevű 8500 tonnás angol tartályhajó az Azori szigetek mentén aknára futott és elsüllyedt.

A skót partok mentén eddig meg nem állapított okokból a Piccardy francia hajó süllyedt el. 33 főnyi személyzetét megmentették.

A Brodwall 3381 tonnás angol gőzös az Azori szigetek környékéről SOS jeleket adott le.

(Rio de Janeiro). A Volsburg nevű német teherhajó a brazil partokról északra elsüllyedt. A hajót a saját légénysége süllyesztette el. A Volsburg 6.200 tonna ürtartalmu volt és Bremen kikötő környékében tartották nyilván.

A német lapok vezércikkben méltatják a német—orosz szerződést

Berlinből jelentik: A mai német lapok mind vezércikkben foglalkoznak az orosz—német gazdasági szerződéssel és méltatják annak jelentőségét. A Völkischer Beobachter azt írja, hogy az új szerződés nemcsak szokásos egyezmény,

hanem alapja egy jövőbe tekintő gazdasági politikának.

Az Essener Zeitung azt írja, hogy az új gazdasági egyezmény több, mint egy megnyert ütközet és pedig: egy döntő csata volt Németország javára.

Erkölcsei embargo Japánra és a Szovjettal szemben

(Washington.) Norris amerikai szenátor javaslatot nyújtott be, hogy Japán és Szovjet-országgal szemben a repülőgép szállításra alkalmazott erkölcsi embargót ki kell terjeszteni minden amerikai termékre.

Norris szenátor hangsúlyozta, hogy ezt a politikát semmi esetre sem lehet a kor-

mány részéről ellenséges lépésnek tekinteni, mert ennek a keresztülvitelére semmi törvényre nincs szükség.

Citmann szenátor, a külügyi bizottság elnöke a törvényes embargo mellett foglalt állást, ami szerinte sokkal eredményesebb, mintha az exportőrök belátására bizzák az ügyet.

Vitriolos merénylet miatt 200 ezer lej kártérítésre és 3 hav. elzárásra ítélték egy bukaresti leányt

(Bucuresti). Az ilfovi törvényszék most tárgyalta Constanta Stoian 24 éves bucuresti leány bűnügyét. A leány néhány hónappal ezelőtt vitriollal leöntötte a vele közös háztartásban élő Aurel Teodorescut. A maró sav teljesen eltorzította a fiatalember arcát. A bíróság a leányt három hónapi elzárásra s kétszáz ezer lei kártérítésre ítélte.

Kutyákat képeznek ki légvédelmi célokra

Budapestről jelentik: Érdekes tervvel foglalkoznak a városi és katonai hatóságok. A betanított kutyákat légvédelmi szolgálatra akarják besorozni megfelelő előkészületek mellett. Az ötletet ugyanis az adta, hogy a nyugati hadszíntéren, a Senki földjén mind nagyobb szerep jut az úgynevezett járőr-kutyáknak.

Távozik helyéről Németország moszkvai és helsinki nagykövete

(Páris.) Bazelből jelentik, hogy berlini jól informált diplomácia körök tudomása szerint Schulenburg, Németország moszkvai nagykövete nem mond diplomáciai megbízatásáról és visszavonul a magánéletbe. Más információk szerint hasonló gondolatokkal foglalkozik Németország helsinki követe is.

Zipzar és varrogép javítása garancia mellett JAKAB mű- szerésznel Avram lancu No. 5.

— Vendégipari alkalmazottak közgyűlése. Február 15-én csütörtök éjjel 2 órakor péntekre virradóra tartják évi tisztújító közgyűlésüket a vendégipari alkalmazottak. A közgyűlés napirendje: 1. Elnöki megnyitó. 2. Titkári jelentés. 3. Pénztáros és az ellenőrök jelentése. 4. A vezetőség felmentvénye. 5. Új vezetőség megválasztása. 6. Kérdések és indítványok. A bresla vezetősége ezúton is felkéri a szakmai szervezet tagjait hogy pontos időben jelenjenek meg a közgyűlésen.

Stanioi-papír, fuhér és színes, nagy választékban, továbbá selyem papírok minden színben kaphatók Pásztor Eős céggel, Piața Mihai Viteazul 4.

Részeg fiatalemberek brutális támadása nyílt uccán egy jegyespár ellen

Doronggal fejbeverték a menyasszonyt, azután elszaladtak

Két részeg fiatalember véres botrányt rendezett tegnap a Iuliu Maniu uton. Oros Gheorghe, Vasile Bogrea utca 5 sz. és Ghitu Iosif, Sfantul Iosif utcai lakosok az este folyamán az egyik Iuliu Maniu uti kocsmában iddögáltak. A fiatalembereknek megártott az alkohol és mindketten részegen hagyták el a kocsmit. Amikor kiértek az utcába, szembe találkoztak Karácsonyi Gyulával és menyasszonyával, Barhács Erzsébettel. A részeg fiatalemberek kötölköződni kezdtek a jegyespárral és szidalmazni kezdték őket. Végül az egyik fiatalember egy dorongot ragadott és azzal többször fejbe verte a gyanútlan leányt. A súlyosan bántalmazott leány véres fejjel esett össze, a két támadó pedig elszaladt. Karácsonyi Gyula beszállította menyasszonyát a közköz-

házba, ahol megállapították, hogy a leánynak betört a feje, majd jelentette az esetet a rendőrségnek. A rendőrség rövidesen kinyomozta a két brutális fiatalember kilétét és előállították őket a rendőrségre. A fiatalemberek részegségükkel védekeznek és azt állítják, hogy nem tudják, mi történt. A verekedő fiatalembereket át kísérik az ügyészségre.

Perujitást rendeltek el a Löblé-perben

Március 12-én tárgyalják újra a milliárdos
adóbírság-ügyet

Nagyvárad igazságügyi és közgazdasági köreit csaknem egy évtizeden keresztül foglalkoztatta az úgynevezett egymilliárdos Löblé-féle bírság. A milliárdos bírság ügyében 1938 decemberében végső fokon ítélték a nagyváradi tábla és azt lehetett hinni, hogy a legnagyobb romániai szeszadó bírság ügye véglegesen nyugvó pontra jutott. Az ügyben azonban most váratlan fordulat állott be.

A hatalmas összegű pénzbírság úgy állott elő, hogy 1931-ben — a szeszgyártás fénykorában — Lindenfeld Sándor volt nagyváradi terménykereskedő feljelentést adott be a pénzügyminisztériumhoz, mely szerint a beérkező anyagokat hamisan vezetik be és egyrészt olyan anyagoknak tüntetik fel, amelyeknek illetéke kisebb, másrészt kevesebb anyagot vezetnek be. A feljelentés alapján bizottság szállt ki, amely

961 millió lei bírságot vetett ki a Löblé szeszgyárra.

Ezt a bírságolási jegyzőkönyvet a pénzügyminisztérium megsemmisítette. Időközben Lungoci, akkori vizsgálóbíró bevezette a bűnügyi vizsgálatot és a vizsgálat adatait a pénzügy rendelkezésére bocsátották. Ekkor 1932 januárjában — kiszállt Nagyváradra Poligraz Traian pénzügyi vezérfelügyelő és Anghel Ștefan váminspektor és újabb jegyzőkönyvet vettek fel. A jegyzőkönyv szerint a Löblé szeszgyár telepéről földalatti csövek vezettek a Löblé gyár szomszéd utcában levő borszesz gyárához és ott az ipari szeszt, — amelynek illetéke 100 lei volt — 20 leles borszesz illetékkel illetékeztették. A szeszt azután — a jegyzőkönyv

szerint — a rendes értéknek megfelelően drágább áron hozták forgalomba.

A jegyzőkönyv megállapításai szerint a Löblé gyár 1927—1932-ig 7 millió kilogram gabonát dolgozott fel és ebből csak kétmillió kilogramot kezeltek szabályosan. A többi ötmillió kilogram gabonát és az ebből készült

148 vagon szeszt

szabálytalanul kezeltek és kivonták a megfelelő illeték alól és 160 millió lejmel megkárosították az államot. Ezért hatszoros bírságot alkalmaztak és a be nem fizetett illeték és taxák fejében 961 millió bírságot vetettek ki.

Ezt a bírságolási jegyzőkönyvet a minisztérium is jóváhagyta. Most Löbléék a törvényszékhez fellebbeztek. A törvényszék helytadott a fellebbezésnek és formai okokból megsemmisítette a jegyzőkönyvet. A pénzügyminisztérium felfolyamodással élt és a tábla

elrendelte, hogy a tábla tárgyalja le újra az ügyet. Az ügy több ízben megtette az utat a törvényszék és a tábla között, míg a törvényszék végül is elutasította Löbléék fellebbezését.

Ez ellen az ítélet ellen Löbléék felfolyamodással éltek a táblához, amely

megsemmisítette a kirótt 961 millió bírságot.

A végső fokon hozott ítélet most már véglegesnek látszott, amikor 1939 decemberében megjelent az ilfovi törvényszéken Krantz Dávid, aki régebben a Löblé-cég alkalmazottja volt. Krantz Dávid az ilfovi törvényszék főügyésze előtt új vallomást tett és a vallomás alapján a pénzügyminisztérium

per újrafelvételt kért.

A perujtási kérelemnek helyt adtak és a tábla első szekciója már ki is tűzte a monstre-ügy tárgyalását, amelyet március 12-én tartanak meg.

Felülvizsgálták

a földművelésügyi tárca kiadásait
a váradi pénzügyigazgatóságon

Tegnap reggel Nagyváradra érkezett Antonescu Ștefan vezérfelügyelő, aki a nagyváradi pénzügyigazgatóság számvevőségi osztályán felülvizsgálta a földművelésügyi minisztérium terhére és javára szóló kiadásokat, illetőleg bevételeket.

A miniszteri megbízottjait Cadariu Emil pénzügyi adminisztrátor kísérte a számvevőség hivatalában és ugyancsak ő ad

ta meg a szükséges felvilágosításokat.

Mint értesülünk Antonescu vezérfelügyelő mindenj a legnagyobb rendben talált, verificálta úgy a kiadási, mint bevételei fejeleteket és az ellenőrző szemle befejeztével a legnagyobb elismeréssel fejezte ki Cadariu Emil pénzügyi adminisztrátornak a tapasztalt rendfőljét.

AZ USA NEM TITKOLJA

hogyan szimpátiájával a demokráta hatalmak mellé csatlakozik

**Ionei Lugosianu figyelemre méltó cikke
az Universuiban**

(Bucuresti.) Ionei Lugosianu az Universul hasábjain „Amerikai anket Európában” cím alatt az alábbi figyelemreméltó cikket írja Summer Welles európai utjáról:

„Amerika négy éven át hítt az európai háború kitörésében. 1936 óta az összes nagy európai megrázkódtatások készen találták erre az eshetőségre. — 1939-ben a newyorki világkiállítás, a gazdasági megfontolások az elnökválasztás közeledte azonban háttérbe szorította a zavaros európai helyzetet. A háború az Atlanti óceánon túl olyan pillanatban robbant ki, midőn azt az amerikaiak a legkevésbé várták. És nyugtalanságot, tájékozatlanságot, tartózkodást váltott ki. Mint Bernard Fay, az amerikai életnek egy kiváló ismerője írja: „a nyugtalanság mély felismerésre vezethető vissza: Az Egyesült Államok polgárai tisztában vannak azzal, hogy az erkölcsi magatartás és vonalvezetés, amelyet ők fognak elfoglalni a konfliktusban, — meg fogja határozni a század további idejére az emberiség irányát is. Amerika Európa viharos egén nem kisebb-nagyobb mérvű meggazdagodás csábját keresi, hanem a maga sorsa fölötti választást”.

Az amerikaiak a világ legsabadabb megszervezését jósolják

Az európai háború nem köznapis konfliktus. Ötezer kilométernyi víz nem védheti meg az újvilágot a régi világban dúló háború következményeitől.

Az amerikaiak a világ szabadabb megszervezését jósolják. Cordell Hull külügyminiszter hangsúlyozta azon meggyőződését, hogy helyre kell állítani a nemzetközi kereskedelem szabadságát. Politikai vonatkozásban az amerikaiak nem titkolják szimpátiájukat a demokratikus hatalmak iránt, amelyekkel szolidaritásnak érzik magukat. A semlegesség lehetővé teszi számukra, hogy a fegyver- és municióellátás terén a demokráciák segítségére siessenek.

Ezen a szemüvegen keresztül kell megítélnünk Rooseveltnek azon elhatározását is, hogy Summer Welles tájékoztató céljából Európába küldi. — Ugyanakkor Cordell Hull tárgyalásokat kezdett egyes semleges kormányokkal, amelyek ugyancsak azon óhajuknak adtak kifejezést, hogy a világban az egység és tartós alapok

ra helyezték. Az elnökség hivatalos közleménye hangsúlyozza, hogy előzetes vizsgálatról van szó egyelőre, amelynek során annak lehetőségét tanulmányozzák, hogy egészséges nemzetközi gazdasági rendszert teremtsenek és a fegyverkezést az egész világon csökkentse. Ezeket a megbeszéléseket folytatják a semleges kormányokkal és azok kiterjeszthetők a hadviselőkre is, abban a mértékben, amelyben az eljövendő

Berlin hangsúlyozza, hogyan nem tájékoztatták előzőleg Roosevelt elnök kezdeményezéséről

Mit írnak a külföldi lapok Welles látogatásáról

(Berlin.) Welles amerikai külügyi államtitkár berlini látogatásának híre nagy érdeklődést váltott ki mértékadó német körökben.

Azt hiszik, hogy Welles az európai kormányoktól Roosevelt elnök új béke kezdeményezéséhez szükséges adatokat kívánja összegyűjteni.

Természetesen Welles, egy semleges állam fontos küldetésével érkező képviselőjét, megillető előzetesenséggel fogadják.

Az esetleges béke feltételekre vonatkozóan még semmit sem hoztak nyilvánosságra, mert az idő, most egyáltalán nem alkalmas a tárgyalások felvételére.

Az alapvető feltételeket Hitler a január 30-i — Sportpalastban elmondott — beszédében ismertette és azokat Frick belügyminiszter olyan módon egészítette ki, hogy minden kiengesztelés lehetséges.

Egyébként megjegyzik, hogy Berlint nem tájékoztatták előzőleg Roosevelt elnök kezdeményezéséről.

Mi a Szovjet véleménye Welles látogatásáról

(Moszkva.) A Tass ügynökség jelenti: Az amerikai külügyi államtitkár európai látogatásával kapcsolatosan a Troud többek között a következőket írja:

— A történelem megismétlődik. Most — miként a világhá-

béke gazdasági és leszerelési problémáit érintik.

Az a körülmény, hogy az Egyesült Államok hasonló vizsgálatot indít el Európában, nem tekinthető köznapis diplomáciai eseménynek. Ez egyúttal az összes semlegesekhez intézett felhívás is, hogy vegyenek részt egy tartós béke megalkotásában és ugyanakkor hozzájáruljon bizonyos mértékben a semleges államok jelenlegi pozíciójának megerősítéséhez.

A béke nem biztosítható jogi formulák és szóbeli megnyilatkozások útján. Az események mai stádiumában minde előtt is a fegyvereket illeti a szó. Az amerikai diplomácia sokkal jobban van tájékozva, semhogy ne vetne ezzel számot. Az európai helyzet iránti érdeklődése azonban újabb bizonyítéka annak, hogy nem nézi ölbetejt kezekkel a háború alakulását és felkészül arra, — hogy teljes tekintéllyel hallassa szavát a békekötés napján.

Az amerikai imperializmus „utazójának” szerepét, akinek az európai terep kivizsgálása volt a hivatása, 1914-ben House ezredes látta el. Most Welles államtitkárnak van ilyen megbízatása. De az amerikai milliárdosok célja ma is ugyan az, ami 1914-ben volt: a jelenlegi összecsapást, világháborúvá akarják átalakítani.

Varsóba meg Bécsbe is látogasson el Welles: ezt ajánlja a francia sajtó

(Páris.) A francia lapok nap mint nap érdeklődéssel foglalkoznak Welles amerikai külügyi államtitkár európai utazásával.

Stephane Lauzanne a „Le Matin”-ben megjegyzi, hogy felesleges is kihangsúlyozni, hogy Roosevelt elnök küldöttjét előzetesen fogadják Párisban. Franciaországnak nincsenek felszabadításra váró népei vagy németei.

Welles államtitkárnak meg kell majd állapítania, hogy ugyanez-e a helyzet a Rajnán túl is? Reméljük, hogy a látogatása nem fog Berlinben véget érni, hanem ellátogat Bécsbe, Prágába és különösképpen Varsóba. Az anket nem volna tökéletes, ha nem vizsgálnák be, hogy azok, akik európai uralomra törekcsenek, hogyan kezelik az elfoglalt országokat és a leigázott népeket.

A „L'Oeuvre” is ugyanezzel a kérdéssel foglalkozik és rendkívül fontosnak tartja, hogy Welles látogassa meg a németek által elfoglalt országokat is.

Emil Ludwig terve az Egyesült Államokról

Emil Ludvig, az ismert német író, aki jelenleg Svájcban él, könyvet írt „Az Európai Egyesült Államok alkotmánytervezete” címen.

Ludvig könyvében kifejti az Európai Egyesült Államok tervét, amelybe az összes európai államok belépnek, kivéve az angol és francia gyarmatokat. Az európai Egyesült Államokat Svájc és a Napoleon háborúja és Bismarck közötti német államszövetség mintájára szerveznék meg.

Mindgyök európai államnak belső autonóm vezetése lenne, de a hadsereg, külpolitika, gazdasági törvények, munka, közegészségügy és közoktatás, federálva lenne.

A szövetségi hadsereg lesz Európa egyetlen szövetségi hadserege és az önkéntesi szolgálat és a professzionizmus alapján szerveznék meg, minden nemzet lakossága egy bizonyos százalékát adná az új hadseregnek. Ily módon Európa egész hadserege 3—4 millió főből állana.

Valamely nem európai állammal kitörő háború esetén a

hadsereg 15 millióra növelhető, a hadsereg eltartási költsége pedig csak egy tizedrésze lenne annak az összegnek amit ma fegyverkezésre költenek.

Emil Ludvig elképzelése szerint az új európai szövetségben három államnyelv lenne: német, angol és francia. Minden gyermeket kiscorától kezdve e nyelvek valamelyikére tanítanák. Minden év augusztusában „európai ünnepséget” rendeznének vagyis az európai federáció hivatalos megünneplését.

Új gazdasági világrekord

A nemzetközi légügyi szövetség közölte a „Cicalov” repülőklubbal, hogy Sibánof, Matveref és Baimof szovjet repülők új ötezer kilométeres gyorsasági rekordját elismerte. A repülők a Moszkva, Sebastopol—Moszkva háromszög 5066 kilométeres távolságot 12 óra és 30 perc alatt tették meg és így megdöntötték Rossi francia pilóta 1933. évi rekordját.

Farsang után...

Egy szebb sorsot nem érdemlő báli tudósító emlékei
az idei tarsangról

Hiába, nincs szebb, mint egy báli éjszaka. Izgalomtól rózsás... elsőbálos lányok gyülekeznek a fényesre világított bálteremben. Aztán felhangzik a nyitócserdás és megkezdődik a bál. Lágy tangók, tűzes cserdások, vidám fox-trotok és méla angolkeringők váltogatják egymást s a vidám fiatalok kivilágos virradatig ropja a táncot. A bál tarka forgatagában, ifju és kevésbé ifju táncosok között, ahol békésen megfér egymás mellett a diák és a tekintélyes polgár, ott forgolódik a báli tudósító is.

A báli tudósító igen jelentékeny férfiú, legalább is báli „viszonylatokban”, hiszen az ő váhaira hárul az a feladat, hogy megörökítse az örökkévalóság számára, hogy X. Cili-ke, vagy Y. Cinike kisasszonyok is szerencsétlenné megjelenségükkel a bált. Mucika és Pószike természetesen másnap izgalommal keresi nevét a bálon megjelentek között s ha megtalálta nevét, a lap örök időre bekerül a bálozó lány emlékei közé. (Ime az ujságíró halhatatlanság).

A báli tudósító természetrajza

Mindenekelőtt tisztazzuk a fogalmakat: ki a báli tudósító? A báli tudósító az az egyén, aki hírlapírói pályáján működik és akinek szmokingja van, esetleg barátaitól kérhet kölcsön szmokingot. Amennyiben a báli tudósító szmokingtulajdonos, úgy lelkiismeretes és gondos polgáremberhez illően a fontos öltözkézet pénz-kölcsönző intézetben (zálogház, zaty) tartja, (hogy ott-hon el ne kallódjon.) Mikor eljön a farsang, a következő párbeszéd folyik le a báli tudósító és Shylock nemes utódja között:

— Van szerencsém, szerkesztő ur.

— A szmokingom ügyében jöttem.

— Kérem alássan. Öt meg hat az tizenhét, meg negyvenhárom, az kilencvenhét, szóval összesen... — és itt mond egy csillagászati számot.

A báli tudósító azonban erős idegzetű ember és a szeme sem rebben meg.

— Nem baj kérem. Nem akarok én fizetni. A dehogy. Ellenben itt van a szmokingomért cserébe az átmeneti kabátom.

Hát lehet ennek ellenállni? Tapasztalatból tudom, hogy ekkora szemtelenségre még a legkegyetlenebb uzsorás is elszédül s kiadja a ruhadarabot.

A báli tudósító általános ismertetése után térjünk át a részletezésre. A báli tudósítók ugyanis sokfélék. Ime:

1. A nyárspolgár. Már este kilenckor beállit a bálterembe, hol még javában takarítanak, mert a bált csak fél tízre hirdették, ami gyakorlatban azt jelenti, hogy tizenegy órakor valóban meg is kezdődik. Betelep a takarító vödrébe, ami egyszersmindenkorra elintézi vadonatúj lakkipőjét. Ezzel aztán elszórakozik egészen addig, amíg megjönnek a kollégák. Akiknek határozottan ki jelenti.

— Kérlek, én csak kötelességből jöttem. Antialkoholista vagyok, nem dohányzom és elvből nem szoktam táncolni. Éjféltre már otthon akarok lenni.

S ezek után csak természetes, hogy hajnalig ropja a cserdást fejébubján papirzacskóval s másnap kora délelőtti órákban két kolléga cipeli haza tökéletesen elázottan.

2. Az élet fejedelme. Már délután háromkor azzal örjiti szerkesztőségi kollégáit, hogy részletet mesél báli élményéből. 11 után érkezik taxin s nekilát a kötelességteljesítésnek. Megiszik két akó konyakot s vadul táncolni kezd. Másnap délbem szoktak rátalálni a bálterem egyik kies zugában, ahol az igazak álmát alussza.

Aldott jó fiú, csak az a baj vele, hogy fogalma sincsen arról, ki volt jelen a bálon s kétségbeesetten szaladgálni kezd fűhöz-fához a névsor összeállítás céljából.

3. A dühöngő. Fogcsikorgatva ölti fel a szmokingot. Atkozza sorsát, hogy miért ment ujságírónak (szerkesztőjének ugyanez a véleménye). Vértbenforgó szemmel lép a terembe s átkokat sziszegve fogai között, vad dühvel lát neki a névsor összeállításához. Később a sok csinos lány láttára megengyhül s megfedekezik elvi álláspontjáról s remekül szórakozik. Horsi-horsit táncol

s francia négyest rendez. Csak akkor kezd megint dühöngeni, mikor reggel jönnek a takarítók és utolsónak seprik ki a feldukt parkettéről.

Mi a báli tudósítás lényege?

Természetesen a névsor. A többi a „szósz”, ahogy szerkesztőségi nyelven mondják, bármelyik jófantáziájú riportter hozza tudja írni „hasból” is. A névsor lényege az, hogy teljes legyen. Mert jaj annak a báli tudósítónak, akinek a névsorából egyetlen ifju hölgy neve kimaradt.

Ha sor került a névsor összeállítására, a tudósító zsebre-vágja tollát és jegyzeteit s nekilát a szórakozásnak. A neveket apró papircsafatokra kell fűjlegvezni, természetesen olvashatatlanul. Az, aki rendes jegyzetkönyvet használ, nem tisztességes ujságíró.

Ismerlek szép maszk

Ismerem önfeledten mosolygó élarcodat, a táncosok karján tovasuhanó bálozó lány. Életörömtől és boldogságtól sugárzik édes fiatal arcod.

De csak ezt az élarcodat ismerem. Vesd le a maszkot. Lásd salak Téged. Olyannak, amilyen igazában vagy. Szeretném látni másik arcodat. Amikor dolgozol, egy könyv fölé hajolva s egy fűrt elszabadul a hajadból. Szeretném megbeszélni veled, hogy nemcsak bál van, hanem rántáskavarás is és hogy milyen csodálatos zengések vannak egy versben. Lehet, hogy önző vagyok, de nagyon szeretnék egyszer nemcsak mosolygó kirakatbábának, hanem egy kicsit em-

bernek is látni. Amikor — például — megfoltozod a sínadrágádat.

Hamvazószerdán

reggel, vagy dél felé a hivatalosan rég befejezett farsang ezzel a méla akkorddal ér vége a valóságban, a farsangos legények egyénisége szerint:

A patikában:

— Kérek egy nagy adag szódabikarbónát.
— Gyomorsav?
— A, dehogy. Most jövök a bálból...

A bodegában:

— Szolgálhatok uraságodnak?
— Kérek egy sós heringet, sok káposztával és rettenetes sok hagymával...
— Aha. Azaz: igenis uram.

Mi marad meg a tarsangból?

Egy csomó színes emlék, kevés pénz...

De megmarad az új tánc, a „horseymorsey”. Azaz magyarul: lovacska.

Igen bonyolult és igen zötyögős produkció. Azzal kezdődik, hogy az ember kirug, sípcsonton találva bájos táncosnőjét aki gondosan betartva az udvariassági szabályokat, fogait összeszorítva mosolyog. Aztán, amikor nem is sejtene az ember, hirtelen hátra kell lépni. Gyakorlott lovacskaázók ilyenkor egyszerre két embernek is rá tudnak lépni a tyuk-szemére.

Marad még valami ezen kívül?

Makulatura

ujságpapir kisebb nagyobb mennyiségben kapható a Pásztor Ede cégnél

Oradea, Piața M. Viteazul 4
Telefon 2800.

JEGYEZZÜNK BONOKAT A HADSEREG FELSZERELESE ÉRDEKÉBEN

A hadsereg fenntartása nagy költségeket igényel. Mindenki jegyezzen hadfelszerelési kötvényeket. Naponként d. e. 9 és fél 2 között és d. u. 4—7 óra között a Banca Națională, az összes nagyobb bankoknál, a Postatakarékpénztárnál s a pénzügyigazgatóságon lehet kötvényeket jegyezni, ahol rendelkezésre állanak a szükséges nyomtatványok.

Ez a legelőnyösebb állami kölcsön, amely 4 és fél százalékos kamattámogatást hoz. Aláírni lehet 5 vagy 3 évre. Hat hónap után kifizetésre kerül az aláírt összeg egyötöde (vagyis minden ezer lejes kötvény után 200 lei), három, vagy öt év után pedig a lejegyezett összeg teljes egészében.

A hat hónap múlva fizetésre kerülő ötödérrészel s a lejáró szelvénnel bármilyen állami, tartományi, vagy községi adót ki lehet fizetni.

Akinek a lejárat előtt szüksége van pénzre, zálogba helyezheti a kötvényeket a Nemzeti Banknál, amely azonnal kifizeti az érték 70 százalékát. A kötvény ettől függetlenül tovább kamatozik.

Minden házasszerető román állampolgár azonnal ilyen kötvényekbe fekteti minden rendelkezésére álló pénzt.

Van egy barátom, aki a háború alatt megvakult. Ez volt a legszörnyűbb sebesülés. Néha meglátogattam szegényt kint a katonakórházban. Az ablaknál ült, elhizva, papucsban, tisztí zubbonyban, arcát a világosság felé fordítva. Kék szeme furcsán merev volt. Az volt a féltelmes, hogy nem hordozt semmiféle köjést vagy pápaszemet és mégis látni lehetett rajta, hogy vak, tekintetének ürességén, a szobroknak van ilyen üres szeme.

Sokáig nagyon kellett vigyázni rá, hogy meg ne ölje magát. Aztán megnémult, nem akart beszélni, nem akart enni. Ápolói végtelen türelemmel nevelték vissza az életre. Egyik utolsó viziternél már úgy jálaltam, hogy iróképen tanult írni. Az asztalán virág volt és egy üveg felbonjajlan őszibarack-kompót. Észrevettem azt is, hogy közte és önkéntes ápolónője között valami finom érzélem szövődik, amely másszínű, mint a barátság. Ez természetes volt, kiegészítették egymást. A vak tiszt szép férfi volt, a lány nem volt szép, de a hangja oly bársnyos érintésű, kellemes alt orgánus, hogy könnyű lehetett valakinek, aki nem lát, a fülén keresztül belé szeretni.

Azután hosszú éveken keresztül nem láttam a barátomat. Csak annyit tudtam róla, hogy meggyógyult. Csuda történt vele, valahogyan visszakapta a szemévilágát, holott erről minden orvos és saját maga is régen lemondott.

Mostanában végre újra találkoztunk. Kezet szorítottunk. Melegen gratuláltam a végtelen szerencséjéhez. Barátom, ahogy a régi fajtájú drámákban volt szokás, gunyosan föl kacagott. Meglepetve néztem rá, oly váratlanul érkezett, oly furcsa hangja volt keserű nevetésének.

— Nem tudom, hogy érdemes-e gratulálni hozzá! — mondotta.

Főháborodtam:

— Ne vétkezz Isten ellen! Nem szabad az ilyesmivel tréfálni.

Barátom roppant komolyan folytatta:

— Nem tréfálok. Az persze hajtárjában gyönyörűség volt, amikor újra látni kezdtem, ahogy a sötétségből újra kibontakoztak előttem a színek és formák, élveztem, hogy le tudok szaladni fűtörésszve a lépésőn... egyedül. De amint egészen rendbejöttem, utálatos korszaka következett az életemnek. Tudod, a hosszú bejegység kikapcsolt a dolgokból. A meggyógyult szememmel láthajtam, hogy a helyemre beült valaki. Cudarul küszködöm kellett, hogy valami új pozíciót veredjek ki magamnak. Küszködöm kellett? Még most is verekszem. Megalázó sebeket kapok és én is osztok olyan se

Időszerű kérdés

Milyen hideget bír el az ember?

Amerikai és angol tudósok életveszélyes kísérletei

Az utcán dideregve, feltűrt gallérral járnak az emberek. Mindenki igyekszik lehetőleg minél hamarabb elintézni a dolgát, hogy hazatérhessen a meleg szobába. Persze csak akkor ha van mit a tűzre tenni. — Mert sajnos éppen elegenden vannak, akiknek nincsen pénzük arra, hogy fát vásároljanak.

A hideg ellen különféleképpen védekeznek az emberek. Van, aki arra esküszik, hogy egy kis jóféle itóka a legjobb melegítőszert. Mások viszont orukat-fülüket is bebugyolálják és mégis fáznak.

Az emberi szervezet úgy van berendezve, hogy a testben valólagos központi fűtés van. A fűtőtestek szerepét az izmok játszik. Az emberi test átlagos melege 37 fok körül mozog.

Érdekes megvizsgálni azt, hogy az emberi test mekkora hideget tud elviselni? A tudomány már régen foglalkozik ezzel a kérdéssel.

Egy érdekes kísérlet

Két amerikai orvostanár: Jackson és Highfeld érdekes és veszedelemes kísérletre vállalkoztak. Könnyű vászonruhába öltözve elhelyezkedtek egy olyan helyiségben, melynek hőfoka mínusz 30 Celsius fok volt. Ezt a hideget, ha nem is könnyen, de elég hosszú ideig el tudja viselni az ember, hiszen Középeurópában is elég gyakran süllyed a hőmérő hárminc fok alá. Az amerikai tudósoknak az volt a szándékuk, hogy leírják észleleteiket. Alig voltak azonban másfél perccig a kísérleti teremben s máris olyan nehézre s merevvé váltak tagjaik, hogy nem tudtak egyetlen szót sem leírni. Hét perc elfolyásával már nem tudtak beszélni s a tizenegyedik percben be kellett fejezniük a kísérletet, mert majdnem ugyan abban a pillanatban, mindkét tudós elvesztette az eszméletét. Közel háromnegyedóra elcsúszási kísérletek és melegítés után tudták csak magukhoz téríteni a bátor orvostanárokat.

Tudós a hűtőhelyiségben

Hasonló kísérletre vállalkozott az angol Barcroft. Azt

akarta megállapítani, hogy milyen érzései lehetnek egy sark utazónak, vagy egy hegymászónak, aki a megfagyás előtt áll. A tudós egy hűtőhelyiségben foglalt helyet s néhány óra alatt pontosan végigélte mindazt, amit egy „megfagyóban levő” sarkkutató átél.

Barcroft később így nyilatkozott „megfagyásáról”:

„Az az érzésem volt, mintha napfürdőt vettem volna. Az idegrendszerem már nyilván föladata a küzdelmet. Vértódlásaim voltak, mintha nagy melegen lettem volna. Ezután, valószínűleg egészen rövid időn belül, rohamos gyorsasággal csökkent volna hőmérsékletem, de abbahagytam a kísérletet, pontosan abban a pillanatban, amikor a sarkkutató teljesen elgyengülve, el szokott aludni, hogy soha föbbé ne ébredjen fel.

Hasonló, de sokkal drasztikusabb kísérletre vállalkozott Hollywoodban egy állástalan filmszínész. — A színészt egy Ralph Willard nevű orvos szerződtette. A kísérlet célja „a hál legyőzése” lett volna. Willard azt hirdette, hogy egy jég

gömbbe befagyaszt egy embert s amikor kedve járja, ismét életre tudja kelteni. Mielőtt azonban a kísérlet végrehajtására került volna a sor, közbelepett a rendőrség és lefoglalta a jéggömböt, majd egyszerűsmindenkorra megtiltotta az orvosnak a hasonló kísérletezését.

A meghülés rejtélye

Tulajdonképpen az orvosok még ma sincsenek egészen tisztában azzal, mi okozza a meghülést? Chodounsky dr. a kiváló prágai orvostanár 83 éves kora ellenére veszedelmes kísérletre vállalkozott. A kérdés tisztázására sorozatos meghülési lehetőségeknek tette ki magát. Először 8 Celsius fokos fürdőt vett s nedvesen 4 fokos légvonatba állt. A „remélt” hűlés azonban nem lépett fel. Erre a tudós 45 fokos forró fürdőt vett s ismét hideg légvonatba állt, de ezúttal sem hűlt meg. A hűlés kérdését tehát az önfeláldozó prágai tudós sem tudta megoldani s így a betegség tulajdonképpen okát még a mai napig is homály fedi.

Angol repülőgépek Németország fölött

Páris. (Havas). Az angol repülőek a nagy fagy ellenére felderítő tevékenységet fejtettek ki és mélyen behatoltak északkelet Németországba. Az

angol repülőket német vadászgépek támadták meg, azonban az angol gépek sértetlenül tértek vissza támaszpontjukra.

bármilyen
HA NYOMTATVÁNY-ra

van szükség, kérjen előbb árajánlatot a

PÁSZTOR EDE

cégtől, amely modernül felszerelt nyomdájával a legkényesebb igényeket is kielégíti.

Telefonhívásra megbízottunkat azonnal ki-küldjük. Piața Mihai Viteazul 4. Telefon 28-00

beket, amelyek miatt szégyenkezem. Néha olyannak érzem magam, mint egy sovány kutyá, amely az éhség miatt, minden jelleméből kivétközve, marakodik egy csomó más züllött kutyával a csonton. Ha ez sokáig így tart, nem fogom tudni becsülni sem magamat, sem emberjársaimat.

— Az élet nehéz — magyaráztam.

Barátom tovább beszélt:

— Ez igaz, de nem vigasztaló. A dologban az a leggröteszkebb, hogy ha vigasztalód-

ni akarok, vissza kell menekülnöm a vakságomba. Tudod, amikor az első kétségbeesésen átesetem, olyan korszak kezdődött, amely nem is volt kellemetlen. Vigyáztak rám, gyöngédek voltak hozzám, olyan volt az állapot, mint egy fál langyos fejbegriz... Összeadok és kivonok, öregem, nem tehetek róla, az az eredmény jön ki, hogy akkor jobb volt. Bevallom, néha vissza is szeretnék menekülni a vakságba. Nem látni rossz, de nagyon jó esett hálát érezni, a szerencsét

lenséggel szolidáris emberek iránt.

Először meghökkentem. Tehet-e valaki borzasztóbb kritikát ennél az emberiségről? Aztán fényeket érzem átsugározni a sötétben. Hiszen igaz, félig még farkasok vagyunk. De a barátom esetének tanulságában az is benne van, hogy bizonyos ponton túl, olyasmint kezdünk érezni a szerencsétlenségnek és elesettek iránt, hogy egyre simább jövőben reménykedhetünk.

Meghalt Löwenstein Zsigmond

Betegség nélkül, hirtelen, csendesen vitte el a halál Nagyvárad szeretett „Zsiga bácsiját“

1.

Ugy történt, mintha egy ódon, évszázados fa utolsó, elsárgult levele lelibbent volna valamelyik ágról. Régi idők fája volt ez s az utolsó levél nagyon elsárgult és nagyon megkopott. A többi levéljársak rég lehulltak már, viharban, szélben, záporban, hűvös éccakákban. Csak egy maradt még fenn, valamelyik ágon. S most ez is lehullt.

Am a gyászjelentés nem ismeri a lírát s éppen ezért szűk szavuan, száraz stílusban csupán a következőket említi fel: Löwenstein Zsigmond, 80 éves nagyvárad polgár, szerdán dél előtt, Palace szállodában levő lakásán elhunyt...

2.

Igy ismerte mindenki: Zsiga bácsi. Becéző hang volt ebben a névben, ami csak annak az embernek jár ki, aki gondolataiban, cselekvéseiben mindig ember tudott maradni, aki nép szerű volt, de nem köznapi értelemben, akit szerettek s akit becsült mindenki, merő is szereft és becsült mindenkit. A figurája talán grotteszk volt, mint A. T. Hoffmann meséinek bizarr hősei, de a horpadt mell mögött igazi emberi szív dobogott, a szemekben az igazi emberi lélek tüze lobogott. A nek rolog keretébe most bele kellett illeszteni a konvenciók szerint pályafutását is. Az ember szinte zavarba jön, mert Löwenstein Zsiga életében, amit lelt olyan egyszerű volt. Tipusa annak a középpolgárnak, a kinek minden érdeme talán az volt, hogy mindennapi elfoglaltsága mellett is tudott rajongani, lelkesedni szépért, jóért, akinek volt még ráérő ideje, hogy szerény erejéhez mérten valamivel hozzájáruljon mindahhoz, amit kultúrának és civilizációnak hívunk, anélkül — azonban, hogy ezért elismerést várt volna.

Fiatal korában kereskedelmi pályára lépett, a Kurländer és Ullmann cégnél szerezte meg rövid idő alatt azokat az ismereteket, amik rövidesen hozzájuttatták egy nagyobb ügynökség megszerzéséhez. Azt lehet mondani, hogy ebben a szakmában hire, képessége hamarosan tulszárnyalt a város határain és erdélyszerte megszerzte a népszerűséget. A régi békeévek kolozsvári Gyufagyárának képviselőjében dolgozott. Szakmáján kívül minden irányt érdeklődött. Fiatalon résztvevett a régi békeidők politikai mozgalmában s mint a szabadelvű párt tagja bekerült Várad törvényhatósági bizottságába, amelynek éveken át a közszerepet és közbizalom révén tagja maradt. Vannak igen sokan, akik politikai téren nagy sikere

ket értek el, anélkül, hogy akár egy szalmaszálat sepertek volna félre a haladás útjából. Löwenstein Zsigmond ennél valamivel többet is tett. Emlékeztet Biharmegye korteshadjáratainak történetében az a választás, amely még Tisza Kálmán idején zajlott le. Tisza Kálmánnal szemben Barabás Béla szabadelvű képviselője lett Löwenstein Zsigmond olyan erős kortéziát fejtett ki, hogy Tisza Kálmán saját kerületében megbukott.

Tevékenysége sokirányú volt. 1889-ben megalakította a Kereskedelmi utazók temetkezési egyletét, melynek mind végig főtitkára maradt. Mikló Béával együtt megalapította a Törökvis sportegyletét, melynek diszelnöke maradt haláláig. Mondom mindezek adatként, száraz adatok, amiket fel kell említeni, ha az ember meg akar emlékezni Löwenstein Zsigmond haláláról.

Am a száraz adatok mellett sokkal többet nyom a latban az, hogy mi mindent tett embertársai érdekében. Önzetelenül odaadó volt. Segített ott, ahol tudott. S nem várt ezért soha elismerést, legkevésbé pedig köszönetet. Pedig az élet kemény volt vele szemben s öregségét nem aranyozta be a nyugalom. Volt egy fia, aki a világháborúban szerzett betegség következtében meghalt. Magára maradt. Mégis valami csodálatos szívóssággal élt, lázadt benne az élet igenlése. — Tudta, hogy az emberek úgy egészében és általában rosszak, komiszak, becsstelenek, nyomorultak, mégis elment köztük. Nem vonult el a magányba. Barátokat szerzett, beszélgetett az emberekkel, szíves volt hozzájuk, érdeklődött ügyesbajos dolgaik iránt, tudott lekedni ott, ahol más már minden reményt feladott volna. Nem mehetett végbe olyan társadalmi esemény, ahol nem vett volna részt. Koncertek, irodalmi estélyek, kultúrőadások széksoraiban mindig ott láttuk, valamelyik helyen és tapsolt és lelkesedett, kipirult arccal, csillogó szemmel, boldog mosollyal, ha valami szépet látott s ha valami jót hallott.

3.

Kedden este még egy hangversenyre is elment. Szerdán délelőtt bent ült a mernők asztalnál a Palace kávéházban egyik öreg, kedves barátjával. Zsiga bácsi egyszerre elsápadt s verejtékező homlokát törülgette.

— Rosszul vagyok...

Felvitték a Palace szállóban levő örökös lakására, ahol Zsiga bácsit ágyra fektették. A halál akkor már ott settenkedett a feje körül. Emberek szaladtak össze ijedten, a szo-

ba asszony összecsapta a kezét és sopánkodott, orvosért szadadtak, de a láthatatlan halál ott az ágya fejénél erősebb volt, mint minden emberi kétségbeesés, kinyújtotta csontos kezét, elsímitotta a gyér hőfétér hajfűrtöket Zsiga bácsi redős homlokáról. Egy pillanattig tartott az egész s aztán

Románia petróleumexportja

A „Páris Soir“ kimutatást közöl Románia petroleum exportjáról. A kimutatás a következő:

ország	Tonna 1939-ben	Tonna 1938-ban
Németország beleértve Ausztriát, Csehszlovákiát	1 200 000	999 847
Olaszország	650 000	565 535
Anglia	500 000	57 910
Franciaország	250 000	330 285
Magyarország	180 000	198 76
Belgium	170 000	120 089
Ugorszlavia	150 000	143 150
Különböző országok	1 005 000	1 564 804

Március 1-ig érvényes

a hadfelszerelési bonjegyzés kedvezmény

A hadfelszerelési bonjegyztést propagáló és intéző bizottság megbízásából dr. Cioloca Emil pénzügyi adminisztrátor közli az érdekeltekkel, hogy a hadfelszerelési bonjegyztés módjait előíró szabályzat értelmében 1940. március 1-ig vehető csak igénybe az a kedvezmény, hogy bononkint 30 lei engedményt adnak, ha március 1-ig a befizetés megtörténik. A pénzügyi adminisztrátor a „Friss Ujság“ útján is felkéri mindazokat, akik hadfelszerelési

si bont jegyeztek, hogy vállalt kötelezettségüknek tegyenek eleget és a bonjegyztési helyeken fizessék be az általuk vállalt jegyzésnek megfelelő összeget.

Azok a polgárok pedig, akik ezideig elfoglaltságuk vagy más ok miatt még nem tettek eleget jegyzési kötelezettségüknek, jelentkezzenek az illetékes kerületi adóellenőri hivatalnál és pófolják mulasztásukat.

Teljesen kifosztották egy várad magántisztviselő lakását

Vakmerő álkulcsos betörés történt tegnap Nagyváradon. A Cuza Voda ucca 9. szám alatt, Tej Todornak, a Bitumen cég tisztviselőjének albérleti szobájában fényes nappal eddig ismeretlen tettesek behatoltak és összes ruhaneműit, fehérneműit, cipőket és sok más apróságot elloptak.

A betörést este 7 óra tájban vették észre. Akkor ment haza hivatalából Tej Teodor, aki ebéd után, amikor a lakásából elment, annak ajtaját bezárta és most, amikor hazaérkezett, a legnagyobb meglepetéssel vette észre, hogy az előszoba ajtó nyitva áll, majd belépve a szobába, ott mindent felturva talált, a szekrények és fiókok üresek voltak és azokból öz-

szes ruhái és fehérneműi, cipői és más ingóságai hiányoztak.

A tettesek mindent felkutattak, minden értékes darabot elvitték és jóformán semmit se hagytak ott. A károsult nyomban alarmozta a házbelieket azonban a vakmerő betörőknek hűlt helyét sem találták, azok nyomtalanul eltűntek.

Tej Teodor azonnal a rendőrségre sietett, ahol megtette feljelentését az ismeretlen betörők ellen. Mint értesültünk, a rendőrség nyomban kiszállt a helyszínre, bevezette a nyomozást, amely már is a legjobb uton halad és minden remény megvan, hogy a fényes nappal elkövetett betörés tettesek csakhamar hurokra kerülnek.

Zsiga bácsi szíve már megszűnt dobogni...

Árva, fonnyadt, sárga régi falevél volt.

Halkan, csöndben lelibbent, H. A.

Löwenstein Zsigmond temetése ma, csütörtökön délután 3 órakor megy végbe a Rulikovszky uti ortodox zsidó temető halottas házából.

— A szombatosok asztaltársasága kéri tagjait, hogy Löwenstein Zsigmond temetésén mindnyájan jelenjenek meg.

SPORT

Az amatőr Szétválasztják a professzionista és amatőr sportot

Minden egyesülethez kérdést intéznek, hogyan képzeik el a végrehajtást

és professzionista sport szétválasztása nagyon nehéz kérdés. Sok tapintattal kell hozzáfogni ennek a kényes problémának a megoldásához és ezért kételkedéssel fogadunk minden, sebtiben felvetett megoldási javaslatot. A mostani tervzet szerint az alsóbb csoportokban amatőr csapatok fognak működni, amelyek azonban — titokban — juttathatnak fizetést is a játékosainak. Nem tudjuk, hogy miért találták most olyan sürgősen szükségesnek az amatőr és a professzionista sport szétválasztását, de ha sürgősnek találják, nem értjük, hogyan jöhetnek elő olyan fel, vagy a félnél is értéktelenebb megoldásokkal. Ezt a kérdést csak igen erősen, energikusan és a leghatározottabb intézkedéssel lehet megoldani. Ha a szétválasztás valóban egészen pontosan megtörténik, ha nem lehet a professzionistákat az amatőrökkel összetéveszteni és ha nem lehet az egyik osztályból a másikba átvándulni. Bár a mai helyzetet semmiképpen sem találjuk megfelelőnek, nem értjük miért kell most egyik napról a másikra „megoldani” a kérdést. Mert ez, semmiesetre sem tekinthető megoldásnak. Ez, akárhogy is nézzük, inkább visszatérés a régi jó amatőr rendszerhez...

A Szövetség a megvalósítandó reformok közül egyelőre legfontosabbnak a professzionista és amatőr sport szétválasztását tekinti. Ez a szétválasztás elsősorban a kerületi bajnokságban játszó csapatokat érinti. A kerületi bajnokságokban teljesen meg akarják szüntetni a professzionizmust és ezért a kérdést nagy tapintattal akarják megoldani. A felsőbb csoportok — a nemzeti bajnokság csapatai — számára más megoldást keresnek.

A Szövetség meg akarja kérdezni az összes csapatokat, hogy helyeslik-e a reformot. A reformok megvalósítására csak akkor kerül sor, ha az egyesületek igenlő választ adnak. Ebben az esetben amatőr bizottságot állítanak fel, amely elkészíti az amatőr szabályzatot.

JUNIUS 30:

Románia-Németország

A nemzetközi program összeállításánál során tervbe vették a román-német válogatott mérkőzést. A mérkőzés határnapját eredetileg június 16-ra tűzték ki. Ezt a határnapot több alkalommal megváltoztatták és a német szövetség most

tot.

Azok a csapatok, amelyeknek nincs pénzük, amatőröknek jelenthetik ki magukat és amennyiben a játékosok tudomásul veszik az előállott helyzetet, nem tarthatnak többé igényt pénzre. Az egyesületek — titokban — fizethetnek játékosainkat, de ha ezeket a fizetéseket megszüntetik, a játékosok nem kényszeríthetik őket fizetésre.

A professzionista csapatoknál más a helyzet. Ezek a csapatok — és játékosaik is — kötelesek betartani a szabályzat rendelkezéseit.

A Nemzeti Bajnokságban résztvevő csapatok lehetnek professzionisták, amatőrök, sőt — titokban — megmaradhatnak az olasz rendszer mellett.

a június 23 és június 30-i határnapokat ajánlotta. A Szövetség még nem válaszolt, de a jelek szerint a június 30-i határnapot választják. Valószínű ugyanis, hogy addig a román csapatok kiesnek a Közép-európai Kupából.

Megtörtént

JELENTETTÜK már, hogy a szövetségi kapitány figyelemmel kíséri a tréneriskola hallgatóinak előhaladását. Az új trénereket különleges elbánásban részesítik. Virgil Economu kijelentette, hogy az iskola két legjobb növendéke mindenfelé el fogja kísérni a válogatott csapatot. Ezek töltik be a masszőr szerepét. Az egyik közülük Sepci lesz, aki emellett, mint a válogatott kapus tartalékja fog szerepelni.

A BUDAPESTI KK konferencia után úgy látszott, hogy sikerül megfelelő megoldást találni a végleges helyzet termézetesen csak a prágai konferencia után dől el. Egy dolog azonban máris biztos: amennyiben a KK mérkőzéseket nem rendezik meg, úgy a legjobb magyar, román és jugoszláv csapatok között körmérkőzést rendeznek.

ISMERETES, hogy a „Duna konferencia” üléseit február 17 és 18-ára Temesvárra tűzték ki. A magyar szövetség a kupa szabályzatát megküldte a román szövetségnek, amely azt teljes egészében jóváhagyta. Ugyanakkor a román szövetség, mint vendéglátó, meghívót küldött Budapestre és Belgrádba. Erre azonban nem érkezett semmi válasz. Most nem tudják, hogy a konferencia egyáltalában megtartható lesz-e?

Rádió műsor

Péntek.

vizálás. 12.10 Jonei Cristea zenekara. 13.20 Művészeti hírek. 13.30 Balletzene (lemez.) 14 Hírek. 14.20 Filmzene (lemez.) 14.50 Rádióhírek. 15 Filmkezés Titu Maiorescu (közvetítés a Román Akadémiáról). 19 Időjelzés, időjárás. 19.02 Technikai üzenetek. — 19.17 Nyugati egyházi zene (lemez). 19.50 Hírek magyarul. 20 Felolvasás. 20.15 Hegedűkoncert (lemez). 20.35 Operaelőadás. „Trobador”. Felvonások között hírek és sport és hírek idegen nyelven. Cigányzene. 13.40 Hírek. 14.30 Hírek. 15.30 Hírek. 17.15 Diákféltóra. 18 Hírek szlovák és ruszin nyelven. 18.15 Előadás. 18.45 Magyar nóták cigányzene kísérettel. 19.50 „Magyar laboratóriumok”. — 20.15 Hírek. 20.30 Közvetítés operaházról. „Fidelio”. Szünetben: kb. 21.50 Hírek magyarul, szlovák és ruszin nyelven. Előadás után: kb. 23.25 Időjelzés. 24 Hírek külföldre. 24.25 Magyar és külföldi tánclemez.

— Elkészült az új városi építkezési szabályrendelet. —

Mint annakidején megírtuk, a városi mérnöki hivatal utasítást kapott a városi építkezési szabályrendeletnek a mai koraknak megfelelő átdolgozására. A jelenleg érvényben levő szabályrendelet ugyanis már sok részében elavult és feltétlenül szükségesnek mutatkozott egy új és modern szabályzat elkészítése. Az új szabályrendelet elkészült és a polgármester utasítására azt tegnap közszemlére függesztették ki. A szabályrendelet legfontosabb része továbbra is az, hogy előzetes engedély nélkül senki sem építhet, vagy végeztesse át lakóházát, vagy munkálatokat a város területén, mert az ilyen építkezést nem csak azzal büntetik, hogy úgy az építőt, mint az építőt súlyos pénzbírsággal sújtják, hanem a felépített ház lebontását is elrendelik. — A többszáz pontból álló szabályrendeletet a kifüggesztés határidejének lejártát után, végleges jóváhagyás céljából felterjesztik a belügyminiszteriumhoz.

APRÓHIRDETÉSEK

ALLÁS

Könyvkötő, vagy önálló könyvkötő leány alkalmi munkához azonnal felvétetik. Jelentkezni Pásztor nyomda üzemenél. 490

Diótörő munkásleányok állandó munkára azonnal jelentkezzenek. Fehér diótörőde. Avram Iancu Nr. 5. 463

Ferick minden szakszóni jó bizonyítvánnyal kerestetik, állandó jó helyre, március elsejére. Cim a kiadóban. 485

Gyakorlati diótörőnőket azonnali munkára felvesz Klein, Nicu Filipescu 2. 491

Csiszolómunkások és kifutófiu felvétetik a Florenz mérleg gyárban. 502

Diótörő házhoz kiadunk. Str. Aurel Vlaicu Nr. 2. 500

Naumann varrógépek eladására ügynököket keresünk. — Bazilli, dr. Aurel Lazar ucca 1. 499

NYOMATOTT PASZTOR EDI CÉGNEL ORADEA

ÓCSKA

REZET

ólmot és cinket magas árban vásárol a

FERUM S. A.

Piața M. Viteazul 4-a. Tel. 29-73.

VÉTEL-ELADÁS

Veszek aranyat, ezüstöt, brilliánt, gyémántot. Herbst ékszerárúház. Reg. Ferdinand 3. 5010

Bőrülés olcsón eladó. Str. Dim. Cantemir 16. Rittinstein. 503

Egy szappanos sátor a piacon, joggal eladó. Cim a kiadóban. 498

Szoba, konyha vízvezeték villannyal 1-re kiadó. Parcul Carmen Silva 6. 504